

jelzi, hogy a török kori barbakánudvar jóval a középkori szintviszonyok alatt került kialakításra. Különbségük kiegyenlítését – vagyis a 15. századi toronykapun át való közlekedést – faszerkezetes feljáróval oldhatták meg. A barbakán kapu küszöbére futó terrazzo azt is jelzi, hogy a kapu már a törökkor késői szakaszában – de még a 17. század végi tereprendezés előtt –, átalakításon, javításon esett át (valamely ostrom után?). A küszöbhez csatlakozó, keretező szárkő ugyanis kiemelésre került, helyére e járósínt ráfedett. E szárkő beültetési helye egyébként a túlsó, nyugati szakasz felmenő falszövegében már tavaly dokumentálható volt.

A vár nyugati előterében – ahol a vár szikla platóját a hegygerinctől mesterséges levéséssel keletkezett szurdok határolja –, folytatódott a pusztulási törmelék átvágása, rétegtani tisztázása. A munkálatok a 17–18. századi rétegekben folytak. Ennek során került napvilágra a Barbakánnal egykorú, azzal kötésben álló fal, melyet építői a vár korábbi (15. századi), alsó és felső várat összekötő É-D-i főfala elé húztak. Erről a várat műemléki szakleírásban először ismertető Náczi József is megemlékezett.

Konzulens: dr. Kozák Éva (OMvH). A feltáráson Bodó Balázs, Nagy Ágnes, Orosz Krisztina, Tóth Boglárka, Botár István, Ráczi Tibor egyetemi hallgatók vettek részt. A feltárások térinformatikai feldolgozása, a vár teljes környezeti felméréssel együtt elkészült, a BME Fotogrammetriai Tsz. és az ELTE Régészettudományi Intézet közreműködésével (Czajlik Zoltán, Holl Balázs, Winkler Gusztáv). Tervező: Gál Tibor (ÁMRK), kivitelező: FERZO Bt.

HATHÁZI GÁBOR – KOVÁCS GYÖNGYI –
KULCSÁR MIHÁLY

67. Dalmand, Sánc

(Tolna megye) **Á; Kk**

A falutól DK-re, lapos fennsíkon elhelyezkedő sáncot a szántóföldi művelés teljesen elsimította, ezért ma már csak légi fotón látható. 1998-ban a Tolna megyei várkutató program keretében végeztem itt szondázó ásatást. Kutatóárokcal átvágtuk a sáncot és árkot, és egy kutatóárokcal a belső területet. Ennek eredményeként kiderült, hogy eredetileg kettős sáncárok volt, közöttük lehetett a sánc, ennek azonban már a kutatóárokban sincs nyoma. A belső sáncárok jelenlegi felső szélessége 6,30 m, a külső ároké 6 m, mélységük 3 m. Mindkettő V alakú, aljuk erősen összeszűkül. A védett területen húzott kutatóárokban települési objektum nem mutatkozott.

A leletek szerint a sáncot a 13–14. században létesítették, és a 15–16. században hagyták el. Rendeltetésének tisztázására nagyobb felületen végzett feltárás szükséges.

Az ásatás költségeit a Művelődési és Közoktatási Minisztériumtól és az OTKA-tól nyert pályázati pénzből fedeztem.

Munkatárs: Bertók Gábor és Miklós Gergely P. Az ásatáson részt vett Batizi Zoltán, K. Németh András és Ráczi Miklós egyetemi hallgató (ELTE).

MIKLÓS ZSUZSA

68. Decs, Ete

(Tolna megye) **Kk; Kú**

1998-ban a mezőváros középső részén végeztünk leletmentést: februárban és novemberben feltártuk egy fazekasház 4,5×4,5 méteres alapterületű, faszerkezetű raktárhelyiségét. A felső rétegekben, a szántási határon mintegy 80 db vörös és szürke színű, többnyire ép, egymás mellé fektetett korsót (16. század vége – 17. század eleje) találtunk, kb. 5 m hosszúságban. Ez alatt, a helyiség betöltésében igen nagy mennyiségű 15–16. századi kályhaszem, fazék, lábas, kályhacsempe és kályhacsempe-negatív hevert az égett omladékban.

A februári leletmentés után az ELTE Geofizikai Tanszéke végzett méréseket a kutatási terület közvetlen környékén.

Megkezdjük a raktárhelyiséghez kapcsolódó épületek, épületrészletek feltárását is. A munkát november végén a havazás miatt félbe kellett szakítanunk.

A felméréseket Egyed Endre végezte. Az ásatáson részt vett: K. Németh András és Batizi Zoltán egyetemi hallgató (ELTE).

Az ásatási költségeket a Wosinsky Mór Múzeum, a Tolna Megyei Önkormányzat és a Nemzeti Kulturális Alap fedezte.

MIKLÓS ZSUZSA – VIZI MÁRTA

69. Detk, Tarnóca-dűlői (Visonta K-II/1A)

(Heves megye) **U; Sza; N; Á**

A lelőhelyet a visontai I. sz. bányatelken fedeztük fel 1998 január-februárjában, mikor a bányászati célra felhasználandó terület terepbejárása megtörtént. A több mint 60 ha területen több régészeti lelőhelyet is lokalizáltunk, de ezek közül csak két helyen folytattunk leletmentést a bányászati munka megkezdése előtt.

Az 1A lelőhelyre a Tarnóca-pataktól néhány száz méterre Ny-ra, egy kisebb dombon találtunk rá. A dombtetőt és a domb Ny-i lejtőjét már elbányászták, így Ny-ról egy kb. 5–8 méter magas bányafal jelentette a lelőhely határát. A terület a Mátrai Erőmű Rt tulajdonát képezte, és velük megállapodva, az Egri Dobó István Vármúzeum egy 50×170 méteres, É-D hossz tengelyű szakasz feltárására kapott engedélyt és anyagi támogatást.

A leletmentés során – feltehetően az intenzív ta-